

နောက်ဆက်တွဲ

မြန်မာနိုင်ငံအတွက် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား

လုပ်ငန်းတာဝန် သတ်မှတ်ချက်

၁။ (၂၀၁၈) ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ (၂၅) ရက်နေ့တွင် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီသည် ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် A/HRC/ RES/39/2 အရ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရိုဟင်ဂျာမူလင်များနှင့် အခြား လူနည်းစုများ၏ လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေကို ဆက်လက်စုံစမ်းမည့် လွတ်လပ်သော မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ယန္တရားတစ်ရပ်ကို တည်ထောင်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားဟု ယခုမှစ၍ အမည်တွင်လာမည့် ယန္တရားကို ကောင်စီက လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းခဲ့သည်။ အဆိုပါလုပ်ပိုင်ခွင့်အရ ယန္တရားသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် (၂၀၁၁) ခုနှစ်မှစ၍ ကျူးလွန်ခဲ့သော အကြီးလေးဆုံးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေချိုးဖောက်မှုများ၏ သက်သေခံအထောက်အထားကို စုဆောင်းရန်၊ ပေါင်းစည်းရန်၊ ထိန်းသိမ်းထားရန်နှင့် စိစစ်သုံးသပ်ရန်ဖြစ်ပြီး၊ အဆိုပါ ရာဇဝတ်မှုများကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော သို့မဟုတ် အနာဂတ်တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့် ရှိလာနိုင်ဖွယ်ရှိသော နိုင်ငံတွင်း တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများ ၊ ဒေသတွင်း တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများနှင့် နိုင်ငံတကာ တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများတွင် မျှတပြီး ဘက်မလိုက်သော ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တရားစွဲဆိုမှုများကို ကူညီပံ့ပိုးရန်၊ လျင်မြန်စွာ စစ်ဆေး ကြားနာနိုင်ရန်အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံနှုန်းများနှင့်အညီ အမှုတွဲများ ပြင်ဆင်ပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ အထွေထွေညီလာခံသည် (၂၀၁၈) ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ (၂၂) ရက်နေ့ ရက်စွဲပါ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် (၇၃/၂၆၄) ဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်မှုကို ကြိုဆိုလိုက်ပြီး၊ ၎င်း၏ လုပ်ငန်းစဉ်ကို မြန်ဆန်စွာ စတင်ရန်နှင့် ၎င်း၏ လုပ်ငန်းများ အမြန်ဆုံး စတင်လည်ပတ်ကာ ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်နိုင်ရန်အတွက် လိုအပ်သောအဆင့်များကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရန် တိုက်တွန်းလိုက်ပါသည်။

၃။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် အောက်ပါ လုပ်ငန်းတာဝန် သတ်မှတ်ချက်နှင့် အညီ ပြုမူဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ လုပ်ငန်းတာဝန် သတ်မှတ်ချက် ကို ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် A/HRC/RES/32/9 ပါ စာပိုဒ် (၂၅)နှင့်အညီ ရေးဆွဲထားပြီး ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်မှ အတည်ပြုပြီးဖြစ်သည်။

၁။ လုပ်ပိုင်ခွင့်

၄။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် (၂၀၁၁) ခုနှစ်မှစ၍ ကျူးလွန်ခဲ့သော အဆိုးရွားဆုံး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေချိုးဖောက်မှုများ၏ သက်သေခံအထောက်အထားများကို စုဆောင်းရမည်၊ ပေါင်းစည်းရမည်၊ ထိန်းသိမ်းရမည်၊ စိစစ်သုံးသပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အဆိုပါ ရာဇဝတ်မှုများကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော သို့မဟုတ် အနာဂတ်တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့်များရှိလာနိုင်ဖွယ်ရှိသော နိုင်ငံတွင်း တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများ၊ ဒေသတွင်း တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများနှင့် နိုင်ငံတကာ တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများတွင် မျှတပြီး ဘက်မလိုက်သော ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တရားစွဲဆိုမှုများကို ပံ့ပိုးပေးပြီး လျင်မြန်စွာ ကြားနာစစ်ဆေးစေနိုင်ရန်အလို့ငှါ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာစံနှုန်းများနှင့်အညီ အမှုတွဲများကို ပြင်ဆင်ပေးရမည်။

၅။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားအား နောက်ထပ် လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းလိုက်သည်မှာ ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ထမ်းဆောင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်အတွက် သင့်လျော်ပြီး လိုအပ်သလို ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံဆိုင်ရာ၊ ဒေသဆိုင်ရာ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်စေ သက်ဆိုင်မှုရှိသော သတင်းအချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို မှတ်တမ်းတင်ရန်နှင့် စစ်ဆေးအတည်ပြုရန် ဖြစ်သည်။

၆။ အကြီးလေးဆုံး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ ချိုးဖောက်မှုများဆိုသည်မှာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ ရင်းမြစ်များတွင် အဓိပ္ပါယ်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း လူမျိုးတုံးသွားစေရန် လုပ်ဆောင်သော ရာဇဝတ်မှု (genocide)၊ လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများ (crimes against humanity)၊ စစ်ရာဇဝတ်မှုများ (war crimes)နှင့် အခြားသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဥပဒေများကို ပြင်းထန်စွာ ချိုးဖောက်ခြင်း၏ ပြစ်မှုများကို အဓိကအားဖြင့် ရည်ညွှန်းကြောင်း နားလည်ထားပါသည်။

၇။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ဘက်လိုက်မှုကင်းရမည်၊ လွတ်လပ်ရမည်၊ ယုံကြည်စိတ်ချ ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ဤ လုပ်ငန်းတာဝန် သတ်မှတ်ချက်၊ ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ်စာတမ်း၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေ အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ ကုလသမဂ္ဂ၏ နည်းဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့် မူဝါဒများနှင့်အညီ ပြုမူဆောင်ရွက်ရမည်။ ၎င်းအနေဖြင့်

နှိုင်းယှဉ်၍ရနိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှု ယန္တရားများ၏ ကောင်းမွန်သော လုပ်ကိုင်ပုံ အလေ့အထများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

က။ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို စုဆောင်းခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ အတည်ပြုခြင်း၊ ပေါင်းစည်းခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း

၁။ စုဆောင်းခြင်း၊ ပေါင်းစည်းခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်း

၈။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် (၂၀၁၁) ခုနှစ်မှစ၍ ကျူးလွန်ခဲ့သော အကြီးလေးဆုံးသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေချိုးဖောက်မှုများတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို စုဆောင်းရမည်၊ ပေါင်းစည်းရမည်၊ ထိန်းသိမ်းရမည်ဖြစ်ပြီး စိစစ်သုံးသပ်ရမည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရာတွင် ယန္တရားသည် -

က။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် စပ်လျဉ်း၍ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတကာ အချက်အလက်ရှာဖွေရေးမစ်ရှင်မှ စုဆောင်းထားသော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို ရယူရန် တောင်းခံပြီး အသုံးပြုရမည်။

ခ။ သက်ဆိုင်သော ပြည်တွင်းအာဏာပိုင်များ၊ ကုလသမဂ္ဂစနစ်အတွင်းရှိ အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာ၊ ဒေသတွင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ (သို့) ဌာနများ၊ အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အခြား အစိုးရမဟုတ်သည့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍကိုယ်စားလှယ်များ၊ အခြားအုပ်စုများ သို့မဟုတ် တစ်ဦးချင်းလူပုဂ္ဂိုလ်များ အပါအဝင် လိုအပ်ပြီး သင့်လျော်သည်ဟု မှတ်ယူရသော ရင်းမြစ်များထံမှ ယန္တရားဘက်က တောင်းဆို၍ ဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် အဆိုပါ ရင်းမြစ်များ၏ ပေးကမ်းမှုအရဖြစ်စေ နောက်ထပ် အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို စုဆောင်းရမည်။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားမှလည်း သင့်တော်သလိုနှင့် အဆိုပါရင်းမြစ်များ ခွင့်ပြုသလောက် ၎င်းတို့အား အချက်အလက်များနှင့် အကူအညီများ ပေးနိုင်သည်။ သက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် အထောက်အထားများကို သတ်မှတ်ထားသော စံနှုန်းများနှင့်အညီ လွတ်လပ်သောစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသို့ အကောင်းဆုံး လွှဲပြောင်းပေးရန်နှင့် ခွဲခြားသတ်မှတ်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

၈။ ထပ်ဆင့် အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားကို သင့်လျော်သလို စုဆောင်းရမည်။ ထိုသို့စုဆောင်းရာ၌ ကျူးလွန်ခံရသူများ၊ သက်သေများ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်သော သတင်းအချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို ပေးနိုင်ဖွယ်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ထံမှ ထွက်ဆိုချက်များ ရယူခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်းဆိုင်ရာ သက်သေခံ ပစ္စည်းများ၊ ဓာတ်ပုံ၊ ဗွီဒီယို သို့မဟုတ် အခြား ရုပ်သံဆိုင်ရာ ပုံများ သို့မဟုတ် ရုပ်သံဆိုင်ရာ အရာများ၊ ဒီဂျစ်တယ် သို့မဟုတ် အခြား အီလက်ထရွန်နစ် ပစ္စည်းများနှင့် မှုခင်းဆိုင်ရာ ပစ္စည်းများကို လက်ခံရရှိခြင်းအားဖြင့်၊ စီမံရယူခြင်းအားဖြင့် သို့မဟုတ် ရယူခြင်းအားဖြင့်အပြင်၊ ယန္တရား၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အထောက်အကူ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသည့် အခြားသော ထိတွေ့ကိုင်တွယ်နိုင်သော အရာများ သို့မဟုတ် ထိတွေ့ကိုင်တွယ်နိုင်ခြင်း မရှိသောအရာများအား လက်ဝယ်ရရှိလာအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၉။ သင့်လျော်သလို ကွင်းဆင်းလေ့လာခြင်းနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းစသည့် နည်းလမ်းများ အပါအဝင် လက်ခံရရှိသော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို သင့်လျော်သလိုနှင့် လိုအပ်သလို မှတ်တမ်းတင်ပြီး စိစစ်အတည်ပြုရမည်။

၂။ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း

၉။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ၎င်းလက်ဝယ်ရှိ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို ယုံကြည်စိတ်ချရမှုနှင့် သက်သေခံခိုင်လုံမှု အရည်အသွေးတို့အပေါ် အခြေခံ၍ တစ်ခုချင်း စိစစ်ခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အခြား အရာများနှင့် ပူးပေါင်း၍ စိစစ်ခြင်းအားဖြင့်ဖြစ်စေ စိစစ်ရမည်။ ထိုသို့ စိစစ်ရာတွင် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ယန္တရားအနေဖြင့် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဦးဆောင် ဥပဒေစနစ်များက အသိအမှတ်ပြုထားသော သက်သေခံတင်သွင်းခြင်းဆိုင်ရာနှင့် စစ်ဆေးပုံနည်းလမ်းဆိုင်ရာ စံနှုန်းများနှင့် စည်းမျဉ်းများကို စိစစ်မှုလုပ်ရမည့် ရည်ရွယ်ချက်အတွက် သင့်လျော်သလို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး သက်ဆိုင်သမျှ ထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ဆွဲယူကျင့်သုံးနိုင်သည်။ ယန္တရားသည် ၎င်းလက်ဝယ်ရှိ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများတွင် လစ်ဟာမှုများကို ဖော်ထုတ်ကာ၊ သက်ဆိုင်သော နောက်ထပ် အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများ ရယူနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်ချက်နှင့် လက်တွေ့ဖြစ်နိုင်စွမ်းတို့ကို ဆန်းစစ်ရန်နှင့် အဆိုပါ လစ်ဟာမှုများကို ဖြစ်နိုင်သောအတိုင်းအတာနှင့် သင့်တော်သလို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန်အတွက် အဆင့်ဆင့်ဆောင်ရွက် ကြိုးပမ်းရမည်။

၃။ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် သိမ်းဆည်းခြင်း

၁၀။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ၎င်းလက်ဝယ်ရှိ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထား အားလုံးကို နိုင်ငံတကာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ စံနှုန်းများနှင့် အခြား နှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှု ယန္တရားများ၏ ကောင်းမွန်သော လုပ်ကိုင်ပုံများနှင့်အညီ စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင်ရမည်၊ စီမံခန့်ခွဲရမည်၊ ထိန်းသိမ်းရမည်၊ သိမ်းဆည်းရမည်။ ဤလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် (၂၀၁၁) ခုနှစ်မှ စ၍ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကျူးလွန်ခဲ့သော အကြီးလေးဆုံး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ ချိုးဖောက်မှုများအား စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော သို့မဟုတ် အနာဂတ်တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိလာနိုင်ဖွယ်ရှိသော နိုင်ငံတွင်း တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများ၊ ဒေသတွင်း တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများ သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများတွင် ရာဇဝတ်မှုများအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံနှုန်းများနှင့်အညီ မျှတပြီး ဘက်မလိုက်သော တရားစွဲဆိုစစ်ဆေးစီရင်မှုများတွင် အဆိုပါ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံ အထောက်အထားများကို အလွယ်တကူ ရယူနိုင်မှု၊ အသုံးပြုနိုင်မှုနှင့် သက်သေခံတင်တွင်းနိုင်မှု ရှိစေရန် ဖြစ်နိုင်သမျှ အကျယ်ပြန့်ဆုံး ရှေးရှုရမည်။

၁၁။ လွတ်လပ်သောစုံစမ်း စစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် လက်ဝယ်တွင်ရှိသော သက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများ အားလုံးကို စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင်ရန်၊ စီမံခန့်ခွဲရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် သိမ်းဆည်းရန်အတွက် အီလက်ထရွန်နစ် အချက်အလက်များနှင့် အမှုတွဲများ စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ စနစ်များ၊ အချက်အလက်စုဆောင်းသိုလှောင်မှုစနစ်များ အပါအဝင် ကုလသမဂ္ဂ စံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီသည့် သင့်လျော်သော၊ အထူးပြုလုပ်ထားသော နောက်ဆုံးပေါ် ကွန်ပျူတာ အချက်အလက်နည်းပညာစနစ်များကို အသုံးပြုရမည်။ အဆိုပါ ကွန်ပျူတာ အချက်အလက် နည်းပညာစနစ်၊ အချက်အလက်နှင့် အမှုတွဲစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အချက်အလက်စုဆောင်းသိုလှောင်မှုစနစ် နည်းလမ်းများနှင့် စနစ်များအား သင့်လျော်သလို မျှဝေခြင်း၊ စုပေါင်း အသုံးပြုခြင်း သို့မဟုတ် ရယူခြင်းတို့အတွက် ယန္တရားသည် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များနှင့် ညီညွတ်သည့်အတိုင်း သင့်လျော်သလို အခြားကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ယန္တရားအနေဖြင့် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်သက်သာစေရန်နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ထိရောက်မှုရှိစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

၁၂။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် လိုအပ်သလို လက်ဝယ်တွင်ရှိသောအချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံ အထောက်အထားများကို အနှောင့်အယှက် အပြတ်အတောက်မရှိသော အဆင့်ဆင့်ထိန်းသိမ်းမှုကွင်းဆက် (Chain of Custody) ရှိကြောင်း သေချာစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။

၁၃။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် အချက်အလက်၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာနှင့် သက်သေခံ အထောက်အထားပုံစံ အားလုံးကို မှတ်တမ်းတင်ရန်၊ စီမံခန့်ခွဲရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် သိမ်းဆည်းရန် လိုအပ်သော ဆောင်ရွက်နိုင်စွမ်းကို ဖြည့် စွက်ထားရမည်။ ရယူထားရမည် သို့မဟုတ် အသုံးပြုနိုင်ရန် ထိန်းသိမ်းထားရမည်။ ဤရည်ရွယ်ချက်အတွက် အကူအညီပေးနိုင်မည့် ဘေးကင်းလုံခြုံပြီး၊ ဂုဏ်သတင်းကောင်းသော ဝန်ဆောင်မှု ဌာနများ၊ အထောက်အကူပြုဌာနများနှင့် ချိတ်ဆက်နိုင်ရန် သို့မဟုတ် ၎င်းတို့ကို အသုံးပြုရန် အလို့ငှာ ယန္တရားသည် ကုလသမဂ္ဂကိုယ်စား အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ၊ ဒေသတွင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံတွင်း အဖွဲ့အစည်းများ၊ အဖွဲ့များ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်များ သို့မဟုတ် သင့်လျော်သော ကော်ပိုရေးရှင်းများနှင့် သဘောတူစာချုပ်များ ချုပ်ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ချုပ်ဆိုရာတွင် အချက်အလက် လုံခြုံရေး၊ တင်းကြပ်စွာ လျှို့ဝှက်ထားရှိရေးနှင့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ အထူးအခွင့်အရေးများနှင့် ကင်းလွတ်ခွင့်များအတွက် ထိုက်သင့်သော အာမခံချက်အားလုံး ပါဝင်ရမည်။

၁၄။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ရုပ်ဝတ္ထုအားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အီလက်ထရွန်နစ်ပုံစံဖြင့်ဖြစ်စေ လက်ဝယ်ရှိ ၎င်း၏မှတ်တမ်းမှတ်ရာများအားလုံးကို ယန္တရား၏လုပ်ပိုင်ခွင့် အထမြောက်ပြီးနောက် ၎င်း၏ မှတ်တမ်းများ ရေရှည်သိမ်းဆည်းခြင်းအတွက် သင့်လျော်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ရေးဆွဲသတ်မှတ်ခြင်း၊ အဆိုပါ မော်ကွန်းတင်မှတ်တမ်းများအား ရယူကြည့်ရှုမှုဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းချမှတ်ခြင်း အပါအဝင်၊ သင့်တော်သည့် စံခန့်ခွဲမှု၊ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းနှင့် မော်ကွန်းမှတ်တမ်းတင်ခြင်းတို့ကို လုပ်ငန်း စတင်ဆောင်ရွက်စဉ် ကတည်းက သေချာအောင် ဆောင်ရွက်ရမည်။

ခ။ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရ အဆိုပါ ရာဇဝတ်မှုများကို စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော သို့မဟုတ် အနာဂတ်တွင် စီရင်ပိုင် ခွင့်ရှိလာနိုင်သော နိုင်ငံတွင်း တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများ၊ ဒေသတွင်း တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများနှင့် နိုင်ငံတကာ တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံနှုန်းများနှင့်အညီ မျှတပြီးလွတ်လပ်သော ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာစစ်ဆေးစီရင်မှုများအား လွယ်ကူချောမွေ့စေရန်နှင့် သွက်လက်မြန်ဆန်စေရန်အတွက် အမှုတွဲများ ပြင်ဆင်ပေးခြင်း

၁။ အမှုတွဲများ ပြင်ဆင်ပေးခြင်း

၁၅။ အကြီးလေးဆုံး ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ ချိုးဖောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ စုဆောင်းခဲ့သော၊ ပေါင်းစည်းခဲ့သော၊ ထိန်းသိမ်းခဲ့သော၊ စိစစ်သုံးသပ်ခဲ့သော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို အခြေခံ၍၊ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ယန္တရားသည် မျှတပြီး ဘက်မလိုက်သော ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တရားစွဲဆိုစီရင်မှုများအား လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် နှင့် သွက်လက်မြန်ဆန်စေရန်အတွက်၊ အဆိုပါ ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တာဝန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ရာဇဝတ်မှုမြောက်သော လုပ်ရပ်များအပေါ် အဓိကထား၍ အမှုတွဲများကို ပြင်ဆင်ရမည်။ အဆိုပါ အမှုတွဲများတွင် ထိုရာဇဝတ်မှုများတွက် တာဝန်အရှိဆုံးဟု ယူဆရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များအား ၎င်းတို့၏ ပတ်သက်ဆက်နွယ်မှု သို့မဟုတ် တရားဝင် ရာထူးတာဝန်အပေါ် အခြေခံ၍ မည်သည့်ခြွင်းချက်မျိုးမျှမထားရှိဘဲ စိစစ်သုံးသပ်မှုနှင့် ဦးတည်အလေးထားမှု ပါဝင်ရမည်။

၁၆။ အဆိုပါအမှုတွဲများတွင် လွတ်လပ်သောစုံစမ်းရေးယန္တရား၏ လက်ဝယ်ရှိ သက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများ အားလုံး ပါဝင်ရမည်။ ၎င်းတို့မှာ အာဏာကိုင်စွဲထားမှုအရ သို့မဟုတ် မြင့်မားသော ရာထူးအရ တာဝန်ရှိခြင်း အပါအဝင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရ တာဝန်ခံရနိုင်သော ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေအရ အသိအမှတ်ပြုထားသော ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှု နည်းလမ်း သို့မဟုတ် နည်းလမ်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အပြစ်ဝန်ခံသည့်သက်သေခံချက်နှင့် အပြစ်လွှဲရှောင်သည့်သက်သေခံချက် နှစ်မျိုးလုံး ပါဝင်ရမည်။

၁၇။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အဆိုပါ စွပ်စွဲထားသော ရာဇဝတ်မှုများအတွက် တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍ တာဝန်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ အကြား ဆက်စပ်မှုကို ဖော်ထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းရမည်။ အထူးသဖြင့် သက်သေခံချက် ဆက်စပ်မှုအပေါ် အလေးထားရင်း ဖော်ထုတ်ရန် ကြိုးပမ်းရမည်။ ၎င်းသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသော အာဏာစွဲကိုင်ထားမှုအရ သို့မဟုတ် မြင့်မားသော ရာထူးအရ တာဝန်ရှိခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်း အပါအဝင်၊ တရားခံ၏ ကြံရွယ်ချက်နှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိမှု နည်းလမ်းတို့နှင့်သက်ဆိုင်သော သက်သေခံချက်အပေါ် အာရုံစိုက်ရမည်။

၂။ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများ မျှဝေခြင်း

၁၈။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ရာဇဝတ်မှုများကို စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော သို့မဟုတ် အနာဂတ်တွင် စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိလာနိုင်ဖွယ်ရှိသော နိုင်ငံတွင်း တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများ၊ ဒေသတွင်း တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများ နှင့်နိုင်ငံတကာ တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများတွင် မျှတပြီး ဘက်မလိုက်သော ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တရားစွဲဆိုစစ်ဆေးစီရင်မှုများအား ပံ့ပိုးပေးရန်နှင့် သွက်လက်မြန်ဆန်စေရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထား အားလုံးကို ဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိ၍ စုံစမ်းစစ်ဆေးနိုင်သော၊ တရားစွဲဆိုနိုင်သော သို့မဟုတ် တရား စီရင်နိုင်သော အာဏာပိုင်များအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံနှုန်းများနှင့်အညီ မျှဝေပေးရမည်။ ဤကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီသည် ၎င်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက် 39/2 တွင် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်ခုံရုံးနှင့် မည်သည့် အနာဂတ် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုအတွက်မဆို အနီးကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် တောင်းဆိုထားပါသည်။

၁၉။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားက စုဆောင်း၊ ထိန်းသိမ်း၊ သိမ်းဆည်းထားသော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့်အညီ အနာဂတ်တွင် မျှတပြီး လွတ်လပ်သော ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာစစ်ဆေးစီရင်မှုများအား လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် ရည်ရွယ်ချက်အပြင်၊ အခြား မည်သည့် နည်းလမ်းဖြင့်မဆို အသုံးပြုရန် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားက ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါသည်။ ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်မှုကို ယန္တရား၏ ချမှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ ကိစ္စရပ်တစ်ခုချင်း စီအလိုက် ၎င်း၏ ချင့်ချိန် ဆောင်ရွက် ပိုင်ခွင့်အရ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

၂၀။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ၎င်းက သင့်မြတ်သည်ဟု ယူဆသည့် အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို ကုလသမဂ္ဂ၏ ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများနှင့် မူဝါဒများ၊ အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေ အပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ၊ အခြား နှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ ယန္တရားများ၏ နည်းဥပဒေများနှင့် စံနှုန်းများအပြင် ကောင်းမွန်သော လုပ်ကိုင်ပုံအလေ့အထများနှင့်အညီ မျှဝေရမည်။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားအနေဖြင့် အခြားသော အကြောင်းအချက် များအပြင် အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ သို့မဟုတ် သက်သေခံအထောက်အထားများ၏ လျှို့ဝှက်ထားရှိမှုကို မူလရင်းမြစ်များက ပေးထားသော သဘောတူခွင့်ပြုချက်နှင့် အဆိုပါ အချက်အလက်များအား ထို့သို့ အသုံးပြုခြင်းကြောင့် ပေါ်ပေါက်ကောင်း ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည့် အကာအကွယ်ပေးရေးဆိုင်ရာ

စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကိုမဆို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ထို့ပြင် ကျူးလွန် ခံရသူများနှင့် မျက်မြင်သက်သေများအတွက် သင့်လျော်သော အကာအကွယ်ပေးနိုင်စွမ်းသည့် ခုံရုံးတစ်ရုံးရှေ့ မှောက်တွင် မျှတစွာ တရားစီရင်ခံပိုင်ခွင့် အပါအဝင်၊ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများအား အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေစံနှုန်းများနှင့်အညီသာ အသုံးပြုမည်ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်ထိုက်စွာ သေချာစေနိုင်သော အာဏာပိုင်များ၊ အဖွဲ့များနှင့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့်သာလျှင် အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို မျှဝေကောင်း ဝေမျှနိုင်သည်။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် သေဒဏ် ပြစ်ဒဏ်ပေးနိုင်သော သို့မဟုတ် ဆောင်ရွက်နိုင်သော ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ စစ်ဆေးစီရင်မှုများတွင် အသုံးပြုရန်အတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုယန္တရားများက အထောက်အထားများမျှဝေခြင်းကို တားမြစ်သော ကုလသမဂ္ဂ၏ မူဝါဒကို ထပ်မံ လိုက်နာရမည်။

၂၁။ သက်သေခံအထောက်အထားကို ဥပဒေအရ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုထားသော အာဏာပိုင်၊ အဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသို့ မျှဝေရာတွင် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် အခြားသော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပြင် မူရင်းမှတ်တမ်းမှတ်ရာများ သို့မဟုတ် သက်သေခံအထောက်အထားများကို သင့်တော်သလို ဖြစ်နိုင်သော အတိုင်းအတာအထိ၊ မိတ္တူမှန်ကန်ကြောင်း အတည်ပြုပြီးဖြစ်သော မိတ္တူများကို ပေးအပ်ရမည်။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားက မျှဝေသော မှတ်တမ်းမှတ်ရာ သို့မဟုတ် သက်သေခံ အထောက်အထား မူရင်းအားလုံးကို ၎င်းတို့၏ မူရင်း အခြေအနေအတိုင်း လွတ်လပ်သောယန္တရားထံ အမြန်ဆုံး နည်းလမ်းတကျ ပြန်ပို့ပေးရမည်။ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ သို့မဟုတ် သက်သေခံအထောက်အထားများအား အခြား မည်သည့် အာဏာပိုင်၊ အဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းကိုမျှ ထုတ်ဖော်ပေးမည် မဟုတ်ကြောင်း ဥပဒေအရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုထားသော အဆိုပါ အာဏာပိုင်၊ အဖွဲ့ သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းထံမှ အာမခံချက်ကိုလည်း လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား အနေဖြင့် ရယူရမည်။

၂။ တည်ဆောက်ပုံနှင့် ဖွဲ့စည်းထားပုံ

၂၂။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားကို ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် တည်ကြည်ဖြောင့်မတ်မှု မြင့်မားပြီး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေများအောက်ရှိ ကြီးလေးသော ရာဇဝတ်မှုများအား စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုနှင့် တရားစွဲဆိုမှုများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အတတ်ပညာပိုင်း အရည်အချင်းပြည့်မီမှု အဆင့်အတန်း အမြင့်ဆုံး ပိုင်ဆိုင်ထားသည့်အပြင် အတွေ့အကြုံလည်း အများအပြားရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက အကြီးအကဲ အဖြစ် ဦးဆောင်ရမည်။ အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်တွင် နိုင်ငံတကာ နှင့်/သို့မဟုတ် ပြည်တွင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားမျှတမှု ရှိရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံ အများအပြားရှိရမည့်အပြင်၊ နိုင်ငံတကာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု ဥပဒေတို့နှင့်ပတ်သက်၍

နက်ရှိုင်းသော အသိပညာရှိရပါမည်။ အကြီးအကဲသည် လွတ်လပ်ပြီး ဘက်လိုက်မှုကင်းကြောင်း ပြသနိုင်သည့် ယခင်မှတ်တမ်း ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး၊ တရားမျှတမှု၊ တာဝန်ခံမှုနှင့် လူ့အခွင့်အရေးများကို ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ကျား-မ တန်းတူညီမျှမှု ရှိစေရန် ယုံကြည်လက်ခံကာ ဆောင်ရွက်သူ ဖြစ်ရမည်။ အကြီးအကဲကို အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်က ကုလသမဂ္ဂ၏ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ မဟာမင်းကြီးနှင့် ဥပဒေ ဆိုင်ရာအတိုင်ပင်ခံတို့နှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်၍ ခန့်အပ်ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ကနဦးရာထူး သက်တမ်းကာလမှာ နှစ်နှစ်ဖြစ်သည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဆက်လက်အကောင်အထည်ဖော်ရန်ရှိခြင်းနှင့် ရန်ပုံငွေအပေါ် မူတည်၍ ရာထူးသက်တမ်းကို တိုးမြှင့်ရမည်။

၂၃။ ယန္တရား၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအတွက် မဟာဗျူဟာတစ်ရပ် ရေးဆွဲခြင်း၊ လက်ခံကျင့်သုံးခြင်းနှင့် ပုံမှန် ပြန်လည်သုံးသပ်၍ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ယန္တရား၏ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ၎င်း၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုနှင့်ပတ်သက်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ချမှတ်ခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂၄။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား၏ အကြီးအကဲကို ဒုတိယ အကြီးအကဲ တစ်ဦးက အကူအညီပေးရမည်။ အဆိုပါ ဒုတိယ အကြီးအကဲတွင်လည်း နိုင်ငံတကာ နှင့်/သို့မဟုတ် ပြည်တွင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားမျှတမှုရှိရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အတွေ့အကြုံ အများအပြားရှိရမည့်အပြင်၊ နိုင်ငံတကာ ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေး ဥပဒေနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်းစာနာ ထောက်ထားမှုဥပဒေတို့နှင့် ပတ်သက်၍ နက်ရှိုင်းသောအသိပညာရှိရပါမည်။ ဒုတိယ အကြီးအကဲကို အကြီးအကဲက ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးမဟာမင်းကြီးနှင့် ကုလသမဂ္ဂ ဥပဒေဆိုင်ရာအတိုင်ပင်ခံတို့နှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်၍ ခန့်အပ်ရမည်။

၂၅။ လွတ်လပ်သောစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား၏ အကြီးအကဲသည် သမာသမတ်ကျပြီး အတွေ့အကြုံရင့်သန်သော ကျွမ်းကျင် ဝန်ထမ်းများနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများကို ခန့်အပ်ရမည်။ အဆိုပါဝန်ထမ်းများသည် အခြားသော နယ်ပယ်များအပြင် နိုင်ငံတကာပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေ၊ အပြည်ပြည် ဆိုင်ရာလူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဥပဒေ၊ ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုနှင့် တရားစွဲဆိုမှု၊ ကွန်ပျူတာအချက်အလက်စနစ်စီမံခန့်ခွဲမှု၊ Application ရေးဆွဲခြင်း၊ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများအတွက် လုံခြုံရေး၊ သိမ်းဆည်းရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေး၊ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊ မှုခင်းဆေးပညာဆိုင်ရာအရ လိုအပ်သလို ဒီဂျစ်တယ် မှုခင်းဆေးပညာ၊ မှုခင်းဆေးပညာဆိုင်ရာ ရောဂါဖော်ထုတ်မှုဗေဒနှင့် မှုခင်းဆေးပညာဆိုင်ရာ ဓါတ်ပုံခါတ်မှန်များ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ကျား-မ အခြေပြု ရာဇဝတ်မှုများနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများ၊ အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးများ၊ ကလေးသူငယ် အခွင့်အရေးများ၊ ကလေးသူငယ်များအပေါ် ကျူးလွန်သည့်ရာဇဝတ်မှုများ၊ ကျူးလွန်ခံရသူနှင့် သက်သေများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်းနှင့် ကွန်ပျူတာအချက်အလက်နည်းပညာနှင့်

လုံခြုံရေးနှင့် ဝန်ထမ်းများ၏ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လုံခြုံရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးတို့တွင် ကျွမ်းကျင်မှုရှိရမည်။

၂၆။ ဝန်ထမ်းများကို ခန့်အပ်ရာတွင် မတူကွဲပြားသော ဥပဒေ ကျင့်သုံးမှုစနစ်နောက်ခံမှ ကိုယ်စားပြုပါဝင်မှု၊ နေရာဒေသစုံလင်မှု၊ ကျား-မ အချိုး မျှတမှု၊ ဒေသဆိုင်ရာအလိုက် ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် အထူးသဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဘာသာစကား ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် အထူးထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၂၇။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား၏ အကြီးအကဲ၊ ဒုတိယ အကြီးအကဲနှင့် ဝန်ထမ်းများသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံးရာနှင့် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် လွတ်လပ်မှုနှင့် သမာသမတ်ကျမှု အပြည့်ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် မည်သည့် အစိုးရ သို့မဟုတ် ပြင်ပမှ ညွှန်ကြားချက်များ တောင်းခံခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်း မပြုရ။ ၎င်းတို့သည် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရာ၌ ထိရောက်မှု၊ အရည်အချင်း ပြည့်မီမှုနှင့် သမာသမတ်ရှိမှုတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အမြင့်ဆုံး စံနှုန်းများကို ထိန်းသိမ်းရမည်။

၃။ စံနှုန်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များ

၂၈။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို နိုင်ငံတကာပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ စံနှုန်းများနှင့်အညီ စုဆောင်းခြင်း၊ ပေါင်းစည်းခြင်း၊ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် သိမ်းဆည်းခြင်းအတွက်အပြင်၊ မျှတပြီး ဘက်မလိုက်သော ရာဇဝတ်မှုဆိုင်ရာ တရားစွဲဆိုစစ်ဆေးစီရင်မှုများအား ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန်နှင့် မြန်ဆန်စေရန် အမှုတွဲများ ပြင်ဆင်ခြင်းအတွက်လည်း အလုပ်၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် နည်းလမ်းများကို ချမှတ်ကျင့်သုံးရမည်။ နိုင်ငံတွင်း၊ ဒေသတွင်း သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများ သို့မဟုတ် ခုံရုံးများ ရှေ့မှောက်တွင် အဆိုပါအထောက်အထားများနှင့် မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ၏ အသုံးဝင်မှုနှင့် သက်သေအဖြစ် လက်ခံနိုင်မှု ဖြစ်နိုင်သမျှ အကျယ်ပြန့်ဆုံး ရှိစေရန်အလို့ငှာ၊ အဆိုပါလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်စာတမ်း၊ ကုလသမဂ္ဂ၏ နည်းဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများ၊ မူဝါဒများနှင့် ကောင်းမွန်သော လုပ်ကိုင်ပုံလေ့အထများ၊ လူ့အခွင့်အရေးဥပဒေအပါအဝင် သက်ဆိုင်ရာအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် စံနှုန်းများနှင့် ညီညွတ်သော အထူးသဖြင့် မျှတသောတရားစီရင်ခံပိုင်ခွင့်နှင့် အခြားနည်းလမ်းတကျ လုပ်ငန်းစဉ်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေစံနှုန်း စသဖြင့် ဖြစ်နိုင်သမျှ အမြင့်မားဆုံး စံနှုန်းများနှင့် သက်ဆိုင်ရာဥပဒေစနစ်အပေါ်အခြေခံရမည်။ အဆိုပါ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ကျူးလွန်ခံရသူအဖို့ ပြန်လည်စိတ်ဒဏ်သင့်မှုကို အနည်းဆုံးဖြစ်စေရန်အလေးထားမှု ဖြစ်စေရမည့်အပြင် လိင်၊ ကျား-မ အမြင်၊ အသက်အရွယ်၊ ကိုးကွယ်ရာ ဘာသာနှင့် တိုင်းရင်းလူမျိုးစု ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်စေမည့်

ထိရှလွယ်သည့်ခြေအနေများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ ၎င်း၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် နည်းလမ်းများကို ရေးဆွဲသတ်မှတ်ရာတွင် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် အခြား နှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုယန္တရားများ၏ ကောင်းမွန်သော လုပ်ကိုင်ပုံ အလေ့အထများကို ဆွဲယူ ကျင့်သုံးရမည်။

၂၉။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် သက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရေး အာဏာပိုင်များ၊ တရားစွဲဆိုရေး အာဏာပိုင်များနှင့် တရားစီရင်ရေး ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များသို့ ဝေမျှပေးရန်အတွက် ကျူးလွန်ခံရသူများ၊ သက်သေများနှင့် အခြား ရင်းမြစ်များထံက အကြောင်းစုံသဘောပေါက်၍ ပေးအပ်သော သဘောတူခွင့်ပြုချက် ရယူရန် ကြိုးပမ်းရမည်။ အဆိုပါ သဘောတူညီချက် အပြည့်အစုံဖြစ်စေ သို့မဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် မရရှိသည်ဖြစ်စေ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် နည်းလမ်းတကျ မှတ်တမ်းတင်ရမည်။

၃၀။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ကျူးလွန်ခံရသူများ၏ အသက်အရွယ်၊ လိင်၊ လိင်စိတ်တိမ်းညွတ်မှု၊ ကျား-မ အမြင်နှင့် ကျန်းမားရေးအခြေအနေတို့ကို ထောက်ရှု၍လည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ကျား-မ ဆိုင်ရာ အခြေပြုအကြမ်းဖက်မှု သို့မဟုတ် ကလေးသူငယ်များအပေါ်အကြမ်းဖက်မှု ဆိုင်ရာ ရာဇဝတ်မှုများတွင်၊ ရာဇဝတ်မှု၏ သဘောသဘာဝအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးလုံခြုံမှု၊ အကျိုးစီးပွားများနှင့် ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အခြေအနေများအပေါ် လေးစားရန်နှင့် လေးစားမှုရှိစေရန် သင့်လျော်သော အစီအမံများ ဆောင်ရွက်ရမည်။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ယန္တရားသည် ကျူးလွန်ခံရသူများနှင့် သက်သေများအား အကာအကွယ်ပေးရန်အတွက် လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ သင့်လျော်သော လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် နည်းလမ်းများ ချမှတ်ကျင့်သုံး ရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်စဉ်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းရလဒ်အဖြစ် ၎င်းတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်း ရေးနှင့်လုံခြုံရေးကို ကာကွယ်ရန် ယန္တရား၏ နည်းလမ်းများအတွင်း ဖြစ်နိုင်သော အဆင့်အားလုံးကို ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃၁။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ယန္တရားနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် ထိခိုက်လွယ်သော ကျူးလွန်ခံရသူများနှင့် မျက်မြင်သက်သေများ၊ အထူးသဖြင့် ကလေးသူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ကျား-မ အခြေပြု အကြမ်းဖက်မှုမှ လွတ်မြောက်လာသူများအား သင့်လျော်သော ဆေးကုသမှုဆိုင်ရာနှင့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့ပေးရန် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့များထံ လွှဲပြောင်းပေးပို့ရာတွင် ကူညီရမည်။

၃၂။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ၎င်းက ရရှိထားသော သို့မဟုတ် ပြုစုထားသော ၎င်း၏ လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်မှုရလဒ်များနှင့် စိစစ်သုံးသပ်မှုများအပါအဝင် အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများ အားလုံးကို ကုလသမဂ္ဂ၏ အချက်အလက်ဆိုင်ရာဆင်ခြင်သတိထားမှု (Sensitivity)၊ အမျိုးအစားခွဲခြားမှု(Classification)နှင့် ကိုင်တွယ်မှု (Handling) ဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့်အညီ လုံခြုံမှု အဆင့်အတန်း အမျိုးအစား ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်၍ မှတ်တမ်းတင်ရမည်။

၃၃။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများအား ပြင်ပပုဂ္ဂိုလ်များထံ လွှဲပြောင်းခြင်းအတွက် သင့်လျော်သော နည်းလမ်းများကို သတ်မှတ်ရမည်။ ထိုသို့သတ်မှတ်ရာတွင် နည်းလမ်းတကျလုပ်ငန်းစဉ်နှင့် မျှတသောတရားစီရင်မှု ရရှိခွင့်များနှင့် ညီညွတ်သော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် အထောက်အထားများ၏ ရင်းမြစ်များက ထုတ်ဖော်ထားသော သဘောတူခွင့်ပြုချက်၏ အကျုံးဝင်မှုနယ်ပယ်ကို ကောင်းစွာလေးစားရန်၊ ကျူးလွန်ခံရသူများ၊ သက်သေများနှင့် အဆိုပါမူလပိုင်ရှင်များ၏ လျှို့ဝှက်မှုနှင့် လုံခြုံမှုအတွက် သင့်လျော်သော အကာအကွယ်ပေးရန် လိုအပ်ချက်များအပြင်၊ လွှဲပြောင်းလိုက်သော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် အထောက်အထားများ၏ လုံခြုံမှုနှင့်သက်ဆိုင်သော လိုအပ်ချက်များကိုလည်း နည်းလမ်းတကျ ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။

၃၄။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် အဆင့်ဆင့် ထိန်းသိမ်းမှု ကွင်းစက် (Chain of Custody) ဆိုင်ရာ ပြဿနာများ၊ အချက်အလက်ကာကွယ်ရေး၊ လုံခြုံရေး၊ အချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲရေး၊ အမှုတွဲစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် မော်ကွန်းတင်မှတ်တမ်းတင်ခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် လုပ်ငန်း၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် နည်းလမ်းများကို ချမှတ်ကျင့်သုံးရမည်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် နည်းလမ်းများသည် အမြင့်မားဆုံး အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများနှင့်ကိုက်ညီရမည့်အပြင် အခြား နှိုင်းယှဉ်နိုင်သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တာဝန်ခံမှုယန္တရားများ၏ ကောင်းမွန်သော လုပ်ကိုင်ပုံများကိုလည်း ဆွဲယူ အသုံးပြုရမည်။

၄။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

၃၅။ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် (၃၉/၂)တွင် လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီသည် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရနှင့် ၎င်း၏ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းရေးကော်မရှင်၊ အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်း၊ စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြား သက်ဆိုင်သူများ အပါအဝင် နိုင်ငံအားလုံးအား လွတ်လပ်သောစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားက လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ထိရောက်စွာ ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန်အတွက် ယန္တရားနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ၎င်းတို့ လက်ဝယ်တွင် ရှိနိုင်သော သို့မဟုတ် လက်ဝယ်တွင် ရှိလာနိုင်သော မည်သည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် မှတ်တမ်းမှတ်ရာများကိုမဆို လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားထံ

ပေးအပ်ခြင်းအားဖြင့် ယန္တရားနှင့် အပြည့်အဝ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်အပြင်၊ ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် ဆက်စပ်သော အခြားမည်သည့် အကူအညီ ပေးမှုပုံစံများကိုမဆို ပေးအပ်ရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။

၃၆။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ကုလသမဂ္ဂကိုယ်စား မည်သည့် နိုင်ငံ၊ အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်မဆို သဘောတူစာချုပ်များ ချုပ်ဆိုပိုင်ခွင့် ရှိရမည်။ ဤလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို သက်ဆိုင်သည့်ကိစ္စ၌ စာချုပ်များနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်များ ချုပ်ဆိုခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် သတ်မှတ်ထားပြီးဖြစ်သည့် ကုလသမဂ္ဂ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် လုပ်ကိုင်ပုံများအပါအဝင်၊ ကုလသမဂ္ဂ၏ သဘောတူစာချုပ်များ ချုပ်ဆိုခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော စည်းမျဉ်းများနှင့် လုပ်ကိုင်ပုံများနှင့်အညီ ကျင့်သုံးရမည်။

၃၇။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် နိုင်ငံများနှင့် အခြား အဖွဲ့အစည်းများအပြင် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ၎င်း၏ လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် နည်းလမ်းများတွင် တိကျသောပုံစံများကို ရေးဆွဲချမှတ်ရမည်။

၃၈။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် လိုအပ်ပါက၊ သင့်လျော်ပါက ဥပဒေဆိုင်ရာ အကူအညီအတွက် အပြန်အလှန်စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ သို့မဟုတ် အဆိုပါ ရည်ရွယ်ချက်များ ပါရှိသည့် ကြိုရာ အစီအမံများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အထူးသဖြင့် ယန္တရား၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် သက်ဆိုင်ပြီး နိုင်ငံများကပိုင်ဆိုင်သော မည်သည့်သက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်း မှတ်ရာများ သို့မဟုတ် အထောက်အထားများကိုမဆို၊ အဆိုပါနိုင်ငံများထံမှ လက်ခံရယူရန်အတွက် အဆိုပါ နိုင်ငံများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ထိုသို့ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် အချက်အလက်ပေးအပ်သော နိုင်ငံက သက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများ သို့မဟုတ် အထောက်အထားများ အားလုံး သို့မဟုတ် အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ရပ်တွင် ပူးတွဲထည့်သွင်းနိုင်သော ကန့်သတ်ချက်များ သို့မဟုတ် စည်းကမ်းချက်များကို လိုက်နာရမည်။

၃၉။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် နိုင်ငံများ သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများထံမှ ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် ငွေကြေးများ၊ လိုအပ်သောကိရိယာနှင့် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များအပါအဝင် ဝန်ဆောင်မှုများကို ၎င်း၏ အဆုံးအဖြတ်အရ ရယူလက်ခံကောင်း လက်ခံနိုင်သည်။

၄၀။ ကုလသမဂ္ဂ စနစ်တစ်ခုလုံးအနေဖြင့် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားနှင့် အပြည့်အဝ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပေးရန်ဟူသော လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီ၏ တောင်းဆိုချက်နှင့်အညီ ကုလသမဂ္ဂနှင့် ၎င်း၏

အစီအစဉ်များ၊ ရန်ပုံငွေများနှင့် ရုံးခန်းများ အားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များအတွင်း ယန္တရားနှင့် အပြည့်အဝ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည့်အပြင်၊ သတင်းအချက်အလက် ရယူခွင့် အပါအဝင် ယန္တရား၏ တောင်းဆိုမှုများ အားလုံးကို ချက်ချင်း တုံ့ပြန်ပေးရမည်။

၄၁။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် သင့် လျော်သလိုနှင့် လိုအပ်သလို သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာနှင့် ဒေသတွင်း အဖွဲ့အစည်းများအပြင် အစိုးရ မဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၅။ တည်နေရာနှင့် ဥပစာများ

၄၂။ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်သည် လုံခြုံရေး၊ ထိရောက်မှုရှိရေး၊ အခြား သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကုန်ကျစရိတ်သက်သာခြင်းနှင့် အခြား မည်သည့် သက်ဆိုင်ရာအချက်များကိုမဆို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား၏ ရုံးစိုက်ရာနေရာကို သတ်မှတ်ရမည်။

၄၃။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား၏ အကြီးအကဲသည် ကွင်းဆက်လေ့လာမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်းကို သင့်လျော်သလိုနှင့် လိုအပ်သလို ဆုံးဖြတ်နိုင်ပြီး၊ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရန် ရာဇဝတ်မှု ကျူးလွန်ရာနေရာများ၏ တည်နေရာနှင့် အဓိကကျသော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများ၏ တည်နေရာ၊ ကျူးလွန်ခံရသူများနှင့် မျက်မြင်သက်သေများနှင့် တွေ့ဆုံနိုင်မှု၊ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်အတွင်း ကျရောက်သော ရာဇဝတ်မှုများအပေါ် စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသည့် နိုင်ငံတွင်း၊ ဒေသတွင်း သို့မဟုတ် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများနှင့် ခုံရုံးများ တည်ရှိရာနေရာနှင့် နီးကပ်မှုတို့အပြင်၊ အခြား သက်ဆိုင်ရာအချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားနိုင်သည်။

၆။ အခွင့်ထူးများနှင့် တရားစွဲဆိုခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်များ

၄၄။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားနှင့်တကွ ၎င်း၏ အရာရှိများ၊ မှတ်တမ်းများ၊ မော်ကွန်းများ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများသည် (၁၉၄၆) ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁၃) ရက် ကုလသမဂ္ဂ၏ အခွင့်ထူးများနှင့် တရားစွဲဆိုခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်များဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်အရ အပ်နှင်းထားသည့် အခွင့်ထူးများနှင့် တရားစွဲဆိုခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်များ၊ ခြွင်းချက်များနှင့်အထောက်အပံ့များကို ခံစားနိုင်သည်။

၇။ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတကာ အချက်အလက်ရှာဖွေရေးမစ်ရှင်နှင့် ဆက်နွယ်မှု

၄၅။ လူ့အခွင့်အရေး ကောင်စီ ဆုံးဖြတ်ချက်အမှတ် (၃၉/၂) အရ၊ လွတ်လပ်သောစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား မလည်ပတ်သေးခင်အထိ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတကာ အချက်အလက်ရှာဖွေရေးမစ်ရှင်ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေမည်ဖြစ်ပြီး၊ ထိုမစ်ရှင်၏ နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာကို လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီထံ (၂၀၁၉) ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ကောင်စီ၏ လေးဆယ့် နှစ်ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေး၌ တင်ပြရန်ဖြစ်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီက နိုင်ငံတကာ အချက်အလက်ရှာဖွေရေးမစ်ရှင်အား ၎င်းစုဆောင်းခဲ့သည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများနှင့် မတရားပြုမှုများနှင့် ပတ်သက်၍ များပြားပြီး၊ ပမာဏ ဆက်လက်တိုးပွားနေဆဲဖြစ်သော သက်သေခံအထောက်အထားများကို အပြည့်အဝ မှတ်တမ်းတင်ရန်၊ စစ်ဆေးအတည်ပြုရန်၊ ပေါင်းစည်းရန်နှင့် ထိန်းသိမ်းရန်လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို သတ်မှတ်ပေးခဲ့ပြီး၊ အဆိုပါ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများကို လွတ်လပ်သောစုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားက ထိရောက်စွာ မျှဝေခြင်း၊ ရယူခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်အတွက် ဖြစ်ပါသည်။

၄၆။ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတကာ အချက်အလက်ရှာဖွေရေးမစ်ရှင်က လုပ်ငန်းများ အဆုံးသတ်နေစဉ်နှင့် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားက လုပ်ငန်း အပြည့်အဝ လည်ပတ်လာနိုင်သည့်ခါ ၎င်းတို့၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များအရ၊ လုပ်ငန်းများကို တစ်ပြိုင်နက်တည်းဆောင်ရွက်သည့် မည်သည့် သက်ဆိုင်ရာ ကာလအတွက်မဆို၊ လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတကာအချက်အလက် ရှာဖွေရေးမစ်ရှင်နှင့် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ယန္တရားတို့သည် တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အနီးကပ် အပြန်အလှန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း ရှိရမည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ လုပ်ငန်းဆက်လက် လည်ပတ်လုပ်ကိုင်နိုင်မှု ရှိစေရန်၊ လုပ်ငန်းများကို သင့်လျော်သလို သဟဇာတဖြစ်အောင် ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ရာတွင် လွယ်ကူချောမွေ့စေရန်၊ အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို အပြည့်ပြည့်ဆိုင်ရာ စံနှုန်းများနှင့်အညီ ထိရောက်စွာ မျှဝေလှယ်ရန်နှင့် သက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများအားလုံးကို လွတ်လပ်သော နိုင်ငံတကာ အချက်အလက်ရှာဖွေရေးမစ်ရှင်မှ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု ယန္တရားသို့ အခက်အခဲမရှိ လွှဲပြောင်းခြင်းကို သေချာစေရန်အလို့ငှါ နီးနီးကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ပြီး ညှိနှိုင်းလုပ်ကိုင်ရမည်။

၈။ အစီရင်ခံစာတင်ပြခြင်း

၄၇။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ၎င်း၏ အဓိက လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် အစီရင်ခံစာကို လူ့အခွင့်အရေးကောင်စီထံသို့ ယင်းကောင်စီ၏ ၄၂ ကြိမ်မြောက်အစည်းအဝေးမှ စတင်၍လည်းကောင်း၊ အထွေထွေ ညီလာခံထံသို့ ၎င်း၏ ၇၄ ကြိမ်မြောက်ညီလာခံမှစတင်၍လည်းကောင်း

နှစ်စဉ် တင်ပြရမည်။ ထိုသို့တင်ပြရာတွင် ယန္တရား၏ အဓိကအကျဆုံး အလုပ်များနှင့် သက်ဆိုင်၍ လျှို့ဝှက်ထားရှိရမည့် သဘောသဘာဝကို ထိန်းသိမ်းထားရမည်။

၉။ ငွေကြေးပံ့ပိုးမှု

၄၈။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားကို ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ထည့်ဝင်ငွေများ (Assessed Contributions) ဖြင့် ငွေကြေးပံ့ပိုးပေးရမည်။ ဆန္ဒသဘောအလျောက် နောက်ထပ် ထည့်ဝင်ငွေများကိုလက်ခံမည့် ရန်ပုံငွေတစ်ရပ်ကိုလည်း သင့်လျော်သလို ထူထောင်ကောင်း ထူထောင်နိုင်သည်။

၁၀။ လုပ်ငန်းများ စတင်လည်ပတ်ခြင်း

၄၉။ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်သည် လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရား၏ အကြီးအကဲနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်၍ ယန္တရား စတင် လုပ်ငန်းလည်ပတ်ရန် မှတ်ယူရမည့်နေ့ကို သတ်မှတ်ရမည်။

၁၁။ လုပ်ပိုင်ခွင့် ပြီးမြောက်ခြင်း

၅၀။ လွတ်လပ်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုယန္တရားသည် ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြီးမြောက်သောအခါ ၎င်းစုဆောင်းခဲ့သော၊ ပေါင်းစည်းခဲ့သော၊ စိစစ်သုံးသပ်ခဲ့သော၊ ထိန်းသိမ်းခဲ့သော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ရုံးသို့ လွှဲပြောင်းပေးရမည်။ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်သည် ကုလသမဂ္ဂ၏ နည်းဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများ၊ မူဝါဒများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ သင့်လျော်သော အချက်အလက်များ၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများနှင့် သက်သေခံအထောက်အထားများကို ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများထံသို့ မျှဝေရန် ဆုံးဖြတ်ကောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ပြီး၊ ထိုသို့မျှဝေရာတွင် နိုင်ငံများ၊ ကျူးလွန်ခံရသူများ၊ မျက်မြင်သက်သေများ သို့မဟုတ် အခြား အချက်အလက် ရရှိရာရင်းမြစ်များထံ ပေးခဲ့သော ယန္တရား၏ ကတိကဝတ်များနှင့် ဆက်လက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရမည့် အခြားသောအကျိုးစီးပွားများကို အပြည့်အဝ လေးစားရမည်။

ဤ မြန်မာဘာသာပြန်သည် ကုလသမဂ္ဂက တရားဝင် ဘာသာပြန်ထားခြင်း မဟုတ်ပါ။